

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN THỊ THỤC

**HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ
HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU
QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI Ở VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Lý luận và lịch sử nhà nước và pháp luật

Mã số : 9 380 106

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ LUẬT HỌC

HÀ NỘI – 2024

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN THỊ THỤC

**HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ
HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU
QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI Ở VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Lý luận và lịch sử nhà nước và pháp luật
Mã số : 9 380 106

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ LUẬT HỌC

HÀ NỘI – 2024

**Công trình được hoàn thành tại
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

**Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. Trương Hồ Hải
2. TS. Chu Thị Thúy Hằng**

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Phản biện 3:

**Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án
cấp Học viện họp tại Học viện Chính trị
Quốc gia Hồ Chí Minh**

Vào hồi .....giờ..... ngày..... tháng.....năm 2024

**Có thể tìm hiểu luận án tại Thư viện Quốc gia
và Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài luận án

Văn kiện Đại hội lần thứ XIII Đảng Cộng sản Việt Nam đã xác định đổi mới quản trị quốc gia đã được coi là một trong những nhiệm vụ trọng tâm và đột phá mang tính chiến lược, thể hiện rõ tư duy chuyển từ quản lý nhà nước sang quản trị quốc gia, là một bước chuyển mới trong tư duy quản lý phát triển xã hội của Đảng, Nhà nước ta.

Trong số các chủ thể thực hiện quản trị quốc gia, Chính phủ có vai trò quan trọng. Với vị thế là cơ quan hành chính nhà nước, thực hiện quyền hành pháp, Chính phủ có mối quan hệ với các cơ quan nhà nước khác trong thực hiện cơ chế phân công, phối hợp, kiểm soát giữa các cơ quan nhà nước trong cơ cấu quyền lực nhà nước và mối quan hệ với các thiết chế xã hội khác là các tổ chức xã hội, doanh nghiệp, người dân. Thông qua chức năng này của Chính phủ, nhiệm vụ và mục tiêu nhà nước được hiện thực hóa, vì đây là quyền năng trực tiếp xây dựng hoạch định chính sách quốc gia và tổ chức thực thi chính sách quốc gia. Với chức năng là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất, quản lý tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội về mặt hành chính nhà nước, cho nên, khi thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của mình, Chính phủ sẽ tác động đến tất cả các chủ thể cá nhân, tổ chức trong xã hội, cả hệ thống chính trị.

Với vị trí, tính chất và chức năng quan trọng trong quản trị quốc gia và quản trị xã hội, tổ chức và hoạt động của Chính phủ không nằm ngoài phạm vi điều chỉnh của pháp luật, cụ thể là Hiến pháp, Luật Tổ chức Chính phủ và các văn bản pháp luật có liên quan. Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại bước đầu thể hiện tính pháp quyền, yêu cầu về tính minh bạch, xác lập khung pháp lý về trách nhiệm giải trình; từng bước bảo đảm sự tham gia của người dân, tổ chức xã hội trong quản trị của Chính phủ; đáp ứng cơ bản tính kịp thời, hiệu lực, hiệu quả. Các yêu cầu này được thể hiện thông qua việc quy định Chính phủ thực hiện quyền hành pháp đã khẳng định vị trí của Chính phủ trong mối quan hệ với các cơ quan trong bộ máy cơ quan nhà nước; quy định về cơ cấu tổ chức Chính phủ đã có sự điều chỉnh theo hướng tinh gọn, từng bước khắc phục sự chồng chéo, hoạt động kém hiệu lực, hiệu quả và tích hợp chức năng; phương thức hoạt động của Chính phủ đã phát huy

hiệu quả thông qua phiên họp của Chính phủ và hoạt động của các thành viên Chính phủ đã điều chỉnh kịp thời, hiệu quả các quan hệ phát sinh trong đời sống kinh tế, xã hội; minh định nhiệm vụ, quyền hạn đã tăng cường tính chủ động, linh hoạt trong chỉ đạo điều hành của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ vẫn còn bộc lộ một số hạn chế như: chưa rõ về vị trí, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn giữa Chính phủ với cơ quan nhà nước khác; mối quan hệ giữa Chính phủ với các thiết chế quyền lực nhà nước khác thiếu tính cụ thể; quy định về cơ cấu tổ chức chưa tạo thuận lợi cho Chính phủ, vẫn còn nhiều đầu mối, chưa thực sự tinh gọn nên cũng là nguyên nhân giảm hiệu quả hoạt động của Chính phủ; phân cấp, phân quyền, ủy quyền chưa thực sự rõ ràng cũng làm ảnh hưởng đến việc phân định rõ hơn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn trong mỗi quan hệ nội bộ và mỗi quan hệ với các cơ quan nhà nước khác, các công việc thuộc thẩm quyền mỗi cơ quan, mỗi cấp trong mỗi quan hệ nội bộ nhà nước... Những hạn chế này đã làm ảnh hưởng không nhỏ đến tổ chức và hoạt động của Chính phủ trong bối cảnh sự chuyển đổi mô hình quản trị quốc gia ở Việt Nam mới ở bước đầu. Điều này ảnh hưởng đến thúc đẩy quản trị Chính phủ đáp ứng các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại.

Với các phân tích nêu trên, nhu cầu hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại là rất cần thiết vì sẽ tác động trực tiếp đến việc xây dựng nền hành chính chuyên nghiệp, trách nhiệm, minh bạch, hiệu quả, vì nhân dân phục vụ. Vì vậy, việc nghiên cứu đề tài *“Hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam”* là vấn đề vừa cơ bản, vừa cấp thiết, đáp ứng đòi hỏi của lý luận và thực tiễn, góp phần phát huy vai trò của Chính phủ trong xây dựng và hoàn thiện nhà nước pháp quyền XHCN và hội nhập quốc tế. Trong quy mô luận án tiến sĩ luật học, nội dung của luận án góp phần làm rõ thêm một cách toàn diện và có hệ thống các nội dung liên quan đến chủ đề được lựa chọn.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Mục đích tổng quát của luận án là nhằm luận chứng khoa học cho một hệ thống giải pháp tiếp tục hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Một là, tổng quan các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến chủ đề nghiên cứu của luận án; đánh giá những vấn đề đã được giải quyết mà luận án có thể kế thừa và xác định những khoảng trống nghiên cứu luận án tiếp tục làm rõ, hoàn thiện.

Hai là, hệ thống hóa, làm sáng tỏ những vấn đề lý luận cơ bản của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ cũng như khái niệm, yêu cầu, tiêu chí và các yếu tố ảnh hưởng đến hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại.

Ba là, đánh giá thực trạng pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam hiện nay để khẳng định những bước phát triển, những ưu điểm cần phát huy, đồng thời tìm ra những hạn chế và nguyên nhân của hạn chế.

Bốn là, xác định quan điểm tiếp tục hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ trong bối cảnh quản trị quốc gia hiện đại. Trên cơ sở đó, khuyến nghị các giải pháp tiếp tục hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam hiện nay.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

- Lý luận về quản trị quốc gia hiện đại và vai trò của Chính phủ trong quản trị quốc gia hiện đại; Các tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại.

- Lịch sử phát triển của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ Việt Nam.

- Thực trạng pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các tiêu chí của quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam để đề xuất hệ thống các giải pháp hoàn thiện pháp luật về tổ chức và

hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt nam hiện nay.

3.2 Phạm vi nghiên cứu

- Về nội dung:

Nghiên cứu pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ được biểu hiện qua các nhóm quy phạm cơ bản: vị trí, chức năng; nhiệm vụ, quyền hạn; cơ cấu tổ chức và phương thức hoạt động của Chính phủ.

Tiêu chí hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ chủ yếu tập trung nghiên cứu theo yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại bao gồm: tính pháp quyền, tính minh bạch, trách nhiệm giải trình, sự tham gia của người dân, tính kịp thời, hiệu lực, hiệu quả. Còn các tiêu chí khác về tính phù hợp, đồng bộ, kỹ thuật lập pháp được lồng ghép với nội dung tiêu chí cốt lõi để bảo đảm dung lượng hợp lý và nội dung chuyên sâu phù hợp của luận án.

- Về không gian: Luận án nghiên cứu pháp luật tổ chức và hoạt động Chính phủ theo tiêu chí của quản trị quốc gia hiện đại gắn với quản trị trong khu vực công ở Việt Nam hiện nay.

- Về thời gian: Từ khi Hiến pháp năm 2013 được ban hành. Tuy nhiên, luận án sẽ tập trung phân tích, đánh giá thực trạng pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ từ khi ban hành Hiến pháp năm 2013, đặc biệt từ ĐH Đảng lần thứ XIII đến nay (đây là thời điểm đánh dấu văn kiện đảng đầu tiên của Đảng cộng sản Việt Nam ghi nhận chính thức về quản trị quốc gia hiện đại).

4. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Phương pháp luận

Để đảm bảo tính khoa học và tính chính trị của kết quả nghiên cứu, luận án dựa trên phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử về nhà nước và pháp luật; Quan điểm của Đảng, tư tưởng Hồ Chí Minh về nhà nước và pháp luật.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Trên nền tảng cơ sở lý luận, luận án được tiến hành trên cơ sở kết hợp những phương pháp nghiên cứu khoa học cụ thể sau: phương pháp phân tích, tổng hợp; phương pháp cấu trúc hệ thống; phương pháp luật học so sánh; phương pháp thống kê; phương pháp lịch sử; phương pháp phân tích tài liệu.

5. Đóng góp khoa học mới của luận án

Thứ nhất, luận án hệ thống hóa các quan điểm khoa học về quản trị quốc gia hiện đại và vai trò của Chính phủ trong quản trị quốc gia hiện đại. Trên cơ sở đó, luận án xác định khái niệm và các tiêu chí hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ Việt Nam; nêu và lập luận về các yếu tố tác động đến hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại.

Thứ hai, luận án mô tả đầy đủ và toàn diện quá trình phát triển của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ Việt Nam, đánh giá thực trạng pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các tiêu chí phù hợp yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại.

Thứ ba, luận án xác định các quan điểm định hướng và đề xuất hệ thống các giải pháp có tính toàn diện và khả thi nhằm hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam hiện nay.

6. Ý nghĩa về mặt khoa học và thực tiễn của luận án

6.1. Ý nghĩa về mặt khoa học

Luận án là công trình nghiên cứu trực tiếp và tổng thể vấn đề hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại với mục đích đưa ra các luận cứ khoa học và những quan điểm, giải pháp về mặt lý luận cũng như thực tiễn nhằm hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ. Kết quả nghiên cứu của luận án sẽ góp phần bổ sung, hoàn thiện lý luận pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ.

6.2. Ý nghĩa về mặt thực tiễn

- Kết quả nghiên cứu của luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo cho các hoạt động nghiên cứu, giảng dạy, học tập pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ - một trong những nội dung của khoa học pháp lý tại các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng chuyên ngành Luật và các ngành liên quan.

- Luận án cũng có thể dùng cho công tác xây dựng, ban hành pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các tiêu chí đổi mới quản trị quốc gia hiện đại đã được xác định trong Đại hội Đảng lần thứ XIII.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục công trình khoa học của tác giả đã công bố liên quan đến luận án; tài liệu tham khảo và phụ lục, luận án có kết cấu 4 chương:

Chương 1. Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài và những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu trong luận án.

Chương 2. Cơ sở lý luận hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại.

Chương 3. Lịch sử phát triển và thực trạng pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam.

Chương 4. Quan điểm, giải pháp tiếp tục hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam

CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ CẦN TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU TRONG LUẬN ÁN

1.1. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

1.1.1 Tình hình nghiên cứu trong nước

Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài được tổng quan theo kết cấu đi từ công trình nghiên cứu cơ sở lý luận, thực trạng và giải pháp liên quan đến hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại. Trong đó, tiêu biểu là các nghiên cứu mang tính lý luận sâu sắc pháp luật về Chính phủ là của tác giả Phạm Hồng Thái, Nguyễn Đăng Dung, Đào Trí Úc, Võ Khánh Vinh, Lê Minh Thông, Lương Thanh Cường, Tào Thị Quyên ...; Các công trình nghiên cứu về quản trị quốc gia hiện đại nổi bật với các tác giả Vũ Công Giao, Nguyễn Bá Chiến, Nguyễn Hoàng Anh, Trương Hồ Hải, Nguyễn Văn Quân, Đoàn Văn Dũng... Bên cạnh đó là các nghiên cứu của các tác giả Nguyễn Phước Thọ, Đinh Dũng Sĩ... đưa ra đánh giá thực trạng pháp luật ở một số nội dung về cơ cấu tổ chức; nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ...

1.1.2. Tình hình nghiên cứu ở ngoài nước

Các công trình nghiên cứu liên quan đến cơ sở lý luận, thực trạng về tổ chức và hoạt động của Chính phủ trong bộ máy nhà nước; quản trị quốc gia hiện đại và pháp luật, hoàn thiện pháp luật

về tổ chức và hoạt động Chính phủ theo yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại của các tác giả nước ngoài. Gần đây, tiêu biểu là các tác phẩm, tác giả Asaduzzaman, Mohammed & Virtanen, Petri; trong National Regional, and Global Governance: One Phenomenon or Many; Elke Krahnemann, Global Governance Vol. 9, No. 3... Quan niệm nổi bật của các tác giả khẳng định để quản trị quốc gia hiệu quả thì trước hết cần có khu vực nhà nước đủ mạnh, đủ năng lực tạo dựng thể chế cho phát triển. Sự tác động quản trị quốc gia hiện đại đến tổ chức và hoạt động của bộ máy nhà nước, đã làm thay đổi chức năng Chính phủ, dẫn đến sự đổi mới, hoàn thiện thể chế, pháp luật về nhiệm vụ và quyền hạn của Chính phủ.

1.2. ĐÁNH GIÁ CHUNG VỀ TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ LUẬN ÁN TIẾP TỤC LÀM RÕ

1.2.1. Đánh giá chung về tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài

Về phương diện cơ sở lý luận, các kết quả nghiên cứu liên quan đến đề tài luận án đã gợi mở, cung cấp thông tin, tài liệu khoa học để tham khảo, kế thừa trong quá trình triển khai đề tài luận án và những nội dung còn đang tranh luận. Có thể nói, đây là nguồn tài liệu có giá trị để luận án kế thừa và tiếp tục nghiên cứu chuyên sâu ở một số nội dung liên quan đến phương diện lý luận, cơ sở khoa học của đề tài luận án.

Về phương diện thực tiễn, các công trình nghiên cứu về hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đã đề cập đến một số lát cắt nghiên cứu khác nhau về thực trạng về tổ chức và hoạt động của Chính phủ. Bên cạnh đó nhiều kết quả đánh giá, điều tra xã hội học của các cơ quan nhà nước, tổ chức quốc tế... mang đến giá trị tham khảo với các số liệu, khảo sát điều tra liên quan đối với đề tài.

Về đề xuất hoàn thiện pháp luật, một số ý tưởng trong các công trình nghiên cứu trên đã được kế thừa, nghiên cứu bổ sung hoàn thiện để đưa vào nội dung của luận án..

1.2.2. Những vấn đề luận án tiếp tục nghiên cứu làm rõ

1. Về làm rõ cơ sở lý luận, luận án khái quát một cách hệ thống toàn diện và sâu sắc các vấn đề vấn đề lý luận về pháp luật và hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo yêu cầu quản trị quốc gia ở Việt Nam hiện nay.

2. Về thực trạng pháp luật, dựa trên các tiêu chí hoàn thiện pháp luật đã được xây dựng, luận án đánh giá sâu sắc, toàn diện những ưu điểm và hạn chế pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đã đáp ứng như thế nào các yêu cầu quản trị quốc gia.

3. Về đề xuất giải pháp, trong tất cả các công trình đã công bố hiện nay, chưa có công trình nào nghiên cứu một cách đầy đủ, sâu sắc đưa ra các quan điểm, giải pháp toàn diện về hoàn thiện pháp luật về Chính phủ đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại. Để khắc phục khoảng trống nghiên cứu này, Luận án đã nêu quan điểm, đề xuất các giải pháp toàn diện, sâu sắc, khả thi, có tính ứng dụng về hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ hiện nay theo các tiêu chí quản trị quốc gia hiện đại thúc đẩy Chính phủ phát huy vị trí thực hiện quyền hành pháp, hoạt động mạnh mẽ, năng động, hiệu quả bảo đảm tính pháp quyền, tính minh bạch, trách nhiệm giải trình, sự tham gia của các chủ thể vào quản lý nhà nước, tính kịp thời, hiệu lực, hiệu quả trên nền tảng nguyên tắc tổ chức quyền lực là thống nhất. Đồng thời, hoàn thiện pháp luật về hoạt động, nhiệm vụ, quyền hạn phải phù hợp với hoàn thiện pháp luật về cơ cấu tổ chức để bảo đảm tạo lập thể chế cần thiết để Chính phủ có bộ máy hoạt động tinh gọn, năng động, hiệu lực, hiệu quả.

1.3. GIẢ THUYẾT KHOA HỌC, CÂU HỎI NGHIÊN CỨU VÀ CƠ SỞ LÝ THUYẾT

1.3.1. Giả thuyết khoa học

Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ Việt Nam trong một thời gian dài được xây dựng dựa trên cách tiếp cận truyền thống về quản lý nhà nước thiên về tính mệnh lệnh - hành chính và nhà nước giữ vị trí và vai trò quyết định. Kể từ Đổi mới (năm 1986), do tác động của hội nhập quốc tế, nhiều nguyên tắc của quản trị quốc gia hiện đại đã được lồng ghép vào pháp luật, từng bước đổi mới tổ chức và hoạt động của Chính phủ Việt Nam. Mặc dù vậy, để đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại và hội nhập quốc tế, pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ Việt Nam cần tiếp tục được hoàn thiện sâu, rộng hơn nữa, trong đó tập trung vào các yêu cầu như tính pháp quyền, minh bạch, trách nhiệm giải trình, sự tham gia của người dân và kịp thời, hiệu lực, hiệu quả.

1.3.2. Câu hỏi nghiên cứu

Từ giả thuyết nghiên cứu trên, luận án đặt ra câu hỏi nghiên cứu cụ thể như sau:

1/ Quản trị quốc gia hiện đại đang đặt yêu cầu như thế nào với việc hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ Việt Nam?

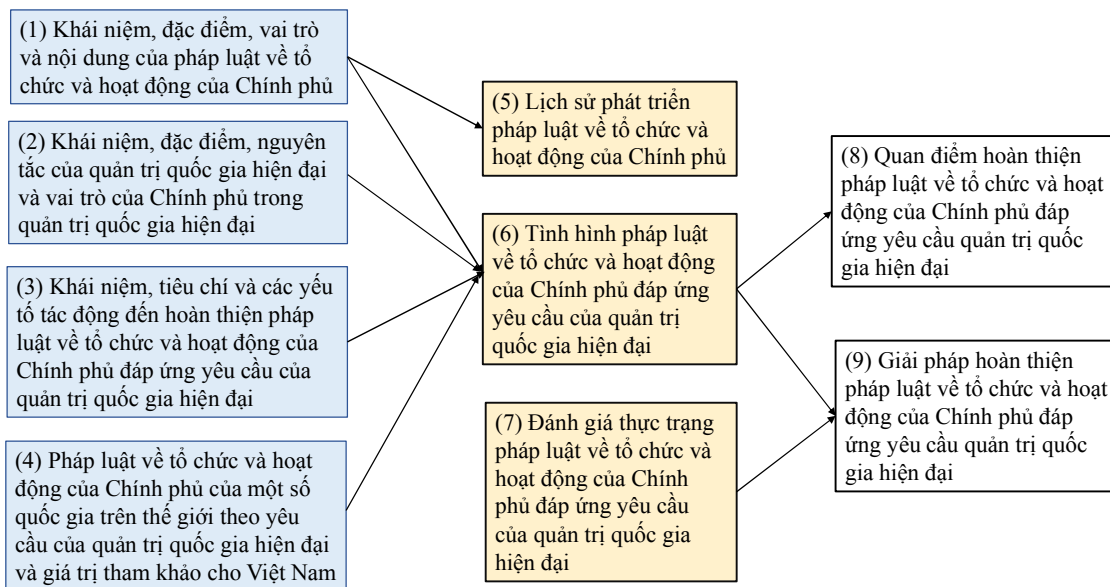
2/ Thực trạng pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đã đáp ứng như thế nào các yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại?

3/ Giải pháp nào để hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ Việt Nam đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại?

1.3.3. Cơ sở lý thuyết

Đề tài sử dụng các lý thuyết về nhà nước và pháp luật của Chủ nghĩa Mác Lê nin; lý thuyết về Nhà nước pháp quyền; lý thuyết về phân quyền; xã hội học pháp luật; luật học so sánh; lý thuyết về quản trị tốt.

Kết hợp cơ sở lý thuyết, luận án được triển khai theo kết cấu sau:

Tiểu kết chương 1:

Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài theo các nhóm vấn đề từ công trình nghiên cứu cơ sở lý luận, thực trạng và giải pháp liên quan đến hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại. Qua tổng

quan, tác giả khẳng định hướng tiếp cận mới về quản trị quốc gia hiện đại là một xu hướng lớn, tác động tới hoàn thiện cơ sở pháp lý về tổ chức và hoạt động của bộ máy nhà nước nói chung và tổ chức, hoạt động Chính phủ nói riêng. Khảo cứu các công trình cho thấy, hiện chưa có công trình, luận án vào nghiên cứu một cách toàn diện, đầy đủ nội dung *Hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam*. Đây là đề tài độc lập cũng như không trùng lặp với các công trình đã được công bố. Ngoài kế thừa nội dung từ những công trình nghiên cứu liên quan đến đề tài, tác giả đã xác định các khoảng trống nghiên cứu cần tiếp tục tập trung làm rõ trong luận án.

CHƯƠNG 2.

CƠ SỞ LÝ LUẬN HOÀN THIÊN PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI

2.1. KHÁI NIỆM, ĐẶC ĐIỂM, VAI TRÒ, NỘI DUNG CỦA PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ

2.1.1. Khái niệm và đặc điểm pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ

Thứ nhất, khái niệm về Chính phủ

Từ góc độ tổ chức quyền lực và bộ máy nhà nước, thì Chính phủ được hiểu là thiết chế nắm giữ một nhánh quyền lực, để thi hành pháp luật của một quốc gia, dù tên gọi có thể khác nhau (Chính phủ, Nội các, Hội đồng chính phủ, Hội đồng liên Bang, Hội đồng Bộ trưởng). Chính phủ sẽ có các đặc trưng về tổ chức và hoạt động phụ thuộc vào hình thức nhà nước (hình thức chính thể) của mỗi quốc gia

Thứ hai, khái niệm pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ. Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ là hệ thống các quy phạm pháp luật do nhà nước ban hành và bảo đảm thực hiện để điều chỉnh các quan hệ xã hội phát sinh trong tổ chức và hoạt động của Chính phủ bao gồm vị trí, chức năng; nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức, phương thức hoạt động của Chính phủ.

Thứ ba, đặc điểm pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ, bao gồm:

Một là, pháp luật về tổ chức, hoạt động của Chính phủ mang những đặc điểm chung của pháp luật

Hai là, pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ điều chỉnh quan hệ xã hội phát sinh trong quá trình về tổ chức và hoạt động của Chính phủ.

Ba là, pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ là lĩnh vực pháp luật về tổ chức bộ máy nhà nước ở trung ương và đặt trong mối quan hệ tác động qua lại với các thiết chế khác, trên cơ sở phù hợp với mô hình cấu trúc quyền lực của bộ máy nhà nước.

Bốn là, pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ quy định hoạt động của Chính phủ theo yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại phải tương thích với chức năng, địa vị pháp lý của Chính phủ là nhánh quyền lực độc lập tương đối.

Năm là, nội dung pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ được thể hiện trong các văn bản quy phạm pháp luật, được ghi nhận ở các văn bản quy phạm pháp luật quan trọng ở cấp độ Hiến pháp, đến các đạo luật chuyên ngành như Luật tổ chức Chính phủ và các luật liên quan...

2.1.2. Vai trò của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ

Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng các yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại có các vai trò quan trọng như sau:

(i) Là cơ sở pháp lý cho tổ chức và hoạt động của Chính phủ, xác định quyền hạn và trách nhiệm của Chính phủ.

(ii) Thúc đẩy người dân và các nhóm trong xã hội tham gia vào hoạt động của Chính phủ. Đây là một trong các yêu cầu quan trọng của quản trị quốc gia hiện đại.

(iii) Là một trong các công cụ chủ yếu để tổ chức và quản lý mọi mặt đời sống xã hội của Chính phủ.

(iv) Là công cụ kiểm soát quyền lực bằng quy định và tổ chức thực hiện quyền lực nhà nước.

2.1.3. Nội dung của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ

Nội dung pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ thể hiện ở các phương diện sau:

(i) Nhóm quy phạm pháp luật về vị trí, chức năng của Chính phủ.

- (ii) Nhóm quy phạm pháp luật về cơ cấu tổ chức của Chính phủ.
- (iii) Nhóm quy phạm pháp luật về nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ.
- (iv) Nhóm quy phạm pháp luật về phương thức hoạt động của Chính phủ.

2.2. KHÁI NIỆM, ĐẶC ĐIỂM, NGUYÊN TẮC CỦA QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI VÀ VAI TRÒ CỦA CHÍNH PHỦ TRONG QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI

2.2.1. Khái niệm quản trị quốc gia hiện đại

Quản trị quốc gia hiện đại là hoạt động đa chủ thể, trong đó Nhà nước giữ vai trò trung tâm, ra quyết định và tổ chức thực hiện quyết định để giải quyết các vấn đề của quốc gia một cách hiệu quả nhất trên cơ sở các nguyên tắc chuẩn mực mang tính phổ quát xác định nhằm đưa quốc gia phát triển theo hướng hiện đại.

2.2.2. Đặc điểm của quản trị quốc gia hiện đại

Một là, sự tham gia đa chủ thể và nhà nước giữ vị trí trung tâm trong quản trị quốc gia hiện đại.

Hai là, quản trị quốc gia hiện đại hướng theo mô hình quản trị nhà nước phục vụ người dân, chuyển từ nền hành chính cai trị sang nền hành chính phục vụ. Quản trị quốc gia đề cập sự hợp tác, đồng thuận với đa dạng các chủ thể trong xã hội và hướng tới hiệu quả quản trị.

Ba là, quản trị quốc gia hiện đại đòi hỏi sự tự chủ của các chủ thể tham gia hoạt động quản lý.

Bốn là, quản trị quốc gia làm đổi mới sự điều chỉnh của pháp luật về mối quan hệ giữa nhà nước (các cơ quan nhà nước) với công dân, làm thay đổi chức năng và phương thức hoạt động các cơ quan nhà nước trong bối cảnh mới.

2.2.3. Các nguyên tắc của quản trị quốc gia hiện đại

Các nguyên tắc phổ quát nhất bao gồm: *Thứ nhất, tính pháp quyền; Thứ hai, tính minh bạch, Thứ ba, trách nhiệm giải trình; Thứ tư, sự tham gia của người dân; Thứ năm, tính kịp thời, hiệu lực, hiệu quả; Thứ sáu, đồng thuận; Thứ bảy, bình đẳng và không loại trừ chủ thể nào.* Quản trị quốc gia hiện đại với đặc điểm, các nguyên tắc trên sẽ tác động trực tiếp đến tổ chức và hoạt động Chính phủ. Mặt khác, quản trị quốc gia hiện đại trước hết là vấn đề liên quan đến thể chế, công cụ cơ bản của quản trị nhà nước là

pháp luật, luôn là một thể chế chính thức, có sức mạnh lớn nhất trong số các thể chế hiện đại, thể chế này có liên quan trực tiếp đến các chủ thể quản trị quốc gia, vì vậy, hoàn thiện pháp luật về Chính phủ đáp ứng các tiêu chí của quản trị quốc gia hiện đại là nhu cầu, xu hướng của các Chính phủ trên thế giới cũng như ở Việt nam hiện nay.

2.2.4. Vai trò của Chính phủ trong quản trị quốc gia hiện đại

Một là, Chính phủ là thiết chế nắm giữ một nhánh quyền lực quan trọng là thực hiện quyền hành pháp; Thông qua chức năng này, nhiệm vụ và mục tiêu nhà nước được hiện thực hóa; Chính phủ tác động có tính chất quan trọng đối với quản trị quốc gia trong quá trình ra quyết định và thực hiện quyết định.

Hai là, Chính phủ là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất, quản lý tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội về mặt hành chính nhà nước, sẽ tác động đến tất cả các chủ thể cá nhân, tổ chức trong xã hội, cả hệ thống chính trị. Chính phủ cần phải thực hiện và bảo đảm tính pháp quyền, minh bạch, trách nhiệm giải trình, sự tham gia của người dân, kịp thời, hiệu lực, hiệu quả để quản lý, phát triển xã hội.

Ba là, Chính phủ đứng đầu nhánh quyền lực hành pháp nên có mối quan hệ với các cơ quan nhà nước khác trong thực hiện cơ chế phân công, phối hợp và kiểm soát giữa các cơ quan nhà nước trong cơ cấu quyền lực nhà nước... Các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại kết hợp với nhau là nền tảng để đạt tới những quyết sách tối ưu, sự công bằng xã hội và pháp luật là công cụ điều chỉnh để bảo đảm các yếu tố này trong tổ chức và hoạt động của Chính phủ.

Bốn là, quản trị quốc gia hiện đại tác động làm đổi mới sự điều chỉnh của pháp luật về mối quan hệ giữa nhà nước với công dân, thay đổi phương thức hoạt động của Chính phủ.

2.3. KHÁI NIỆM, TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ MỨC ĐỘ HOÀN THIỆN VÀ CÁC YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ THEO YÊU CẦU CỦA QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI

2.1. Khái niệm hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại

Khái niệm hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện là việc xây dựng, sửa đổi, bổ sung, thay thế và việc tổ chức thực hiện các quy phạm pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các tiêu chí xác định, do các cơ quan nhà nước có thẩm quyền tiến hành theo trình tự, thủ tục do pháp luật quy định nhằm làm cho pháp luật về tổ chức và hoạt động của chính phủ đáp ứng tốt nhất các yêu cầu trực tiếp nhất của quản trị quốc gia hiện đại.

2.3.2. Các tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thiện pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại

Các tiêu chí bao gồm:

- Hoàn thiện pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại về tính pháp quyền;

- Hoàn thiện pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại về tính minh bạch;

- Hoàn thiện pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại về trách nhiệm giải trình;

- Hoàn thiện pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại về sự tham gia của nhân dân;

- Hoàn thiện pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại kịp thời, hiệu lực, hiệu quả.

2.3.3. Các yếu tố tác động đến hoàn thiện pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại

Các yếu tố tác động bao gồm các yếu tố: yếu tố nhận thức; chính trị; kinh tế - xã hội; hội nhập khu vực và quốc tế; năng lực lập pháp và lập quy.

2.4. PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ CỦA MỘT SỐ QUỐC GIA TRÊN THẾ GIỚI THEO YÊU CẦU CỦA QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI VÀ GIÁ TRỊ THAM KHẢO CHO VIỆT NAM

2.4.1. Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ ở một số nước

Luận án nghiên cứu pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ một số nước Anh, Mỹ, Pháp, Hàn Quốc, Trung Quốc, Nhật Bản. Trên cơ sở đó, rút ra những bài học tham khảo cho Việt Nam trong quá trình hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại.

2.4.2. Giá trị tham khảo đối với Việt Nam

Thứ nhất, để bảo đảm tính pháp quyền, Hiến pháp các nước đều quy định rõ ràng vị trí và chức năng của Chính phủ, để tránh nguy cơ lạm quyền song cũng phải đủ để Chính phủ thực hiện chức năng hành pháp của mình.

Thứ hai, pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ ghi nhận và thúc đẩy sự đồng thuận, trách nhiệm giải trình, sự tham gia của người dân, khả năng đáp ứng, tính minh bạch, hiệu lực và hiệu quả, công bằng và thu hút.

Thứ ba, pháp luật điều chỉnh tổ chức Chính phủ theo hướng tái cấu trúc Chính phủ là xu hướng của các chính phủ hiện đại ngày nay.

Thứ tư, tăng cường trách nhiệm giải trình của Chính phủ và sự công khai minh bạch trong hoạt động của chính phủ là yêu cầu của nhà nước pháp quyền.

Thứ năm, cần thiết hoàn thiện pháp luật liên quan đến tổ chức và hoạt động của Chính phủ, chú trọng cải cách thể chế hành chính, tập trung vào cải cách thủ tục hành chính, thực hiện tin học hóa, làm tổ chức và hoạt động của Chính phủ trở nên minh bạch; phi tập trung hóa, thực hiện phân cấp, phân quyền làm Chính phủ gọn nhẹ, tập trung quản lý vĩ mô và trao quyền cho địa phương tự chủ, sáng tạo.

Tiểu kết chương 2

Nội dung chương 2 đã giải quyết câu hỏi nghiên cứu: Yêu cầu gì đặt ra, nội dung và tiêu chí nào để hoàn thiện pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại? Tác giả đã luận giải một cách khoa học các vấn đề lý luận về khái niệm, đặc điểm, vai trò, nội dung của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ. Làm rõ khái niệm chung về quản trị quốc gia hiện đại và phân biệt với quản lý truyền thống đồng thời nhận định rõ các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại đối với việc hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ. Đồng thời tập trung làm rõ khái niệm, đặc điểm,

nguyên tắc của quản trị quốc gia hiện đại cũng như vai trò của Chính phủ trong quản trị quốc gia hiện đại; khái niệm, các tiêu chí hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ dưới góc độ tiếp cận của quản trị quốc gia hiện đại. Luận án xác định, phân tích các yếu tố tác động đến hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ. Bên cạnh đó, luận án nghiên cứu pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ một số nước, rút ra những bài học tham khảo cho Việt Nam trong quá trình hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại.

CHƯƠNG 3. LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN VÀ THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI Ở VIỆT NAM

3.1. LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ

3.1.1. Pháp luật về tổ chức và hoạt động Chính phủ giai đoạn từ năm 1946 đến trước năm 2013

Trong giai đoạn từ năm 1946 đến năm trước năm 2013, Chính phủ có nhiều sự thay đổi thể hiện từ vị trí, chức năng; nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức, phương thức hoạt động. Những nội dung này đã có tính kế thừa, phát triển..

3.1.2. Pháp luật về tổ chức và hoạt động Chính phủ giai đoạn từ năm 2013 đến nay

Hiến pháp năm 2013 được ban hành và được cụ thể hóa trong luật chuyên ngành đã ghi nhận vị trí, chức năng của Chính phủ trong tổ chức quyền lực nhà nước. Quy định nguyên tắc phân công quyền lực nhà nước giữa các cơ quan nhà nước trong cơ cấu tổ chức quyền lực nhà nước và đánh dấu điểm khởi đầu của thực hiện quyền hành pháp của Chính phủ kiểm soát đối với việc thực hiện quyền lập pháp của Quốc hội và thực hiện quyền tư pháp của Tòa án nhân dân. Từ nền tảng căn bản của Hiến pháp, Luật Tổ chức Chính phủ và các luật chuyên ngành là cơ chế pháp lý bảo đảm cho tổ chức và hoạt động của Chính phủ, khẳng định vai trò Chính phủ trong quản trị quốc gia hiện đại.

3.2. TÌNH HÌNH PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ THEO YÊU CẦU CỦA QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI

3.2.1. Quy định về vị trí, chức năng của Chính phủ đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại

3.2.2. Quy định về cơ cấu tổ chức của Chính phủ đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại

3.2.3. Quy định về nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại

3.2.4. Quy định về phương thức hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại

3.3. ĐÁNH GIÁ TÌNH HÌNH PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ THEO YÊU CẦU CỦA QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI

3.2.1. Ưu điểm

(i) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đã bước đầu thể hiện tính pháp quyền.

(ii) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ bước đầu bảo đảm yêu cầu về tính minh bạch.

(iii) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đã xác lập khung pháp lý về trách nhiệm giải trình.

(iv) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đã từng bước bảo đảm sự tham gia của người dân, tổ chức xã hội, tăng cường đồng thuận trong quản trị của Chính phủ

(v) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đã đáp ứng cơ bản về yêu cầu tính kịp thời, hiệu lực, hiệu quả

3.2.2. Hạn chế

(i) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ vẫn còn một số hạn chế về tính pháp quyền.

(ii) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ chưa thực sự đáp ứng yêu cầu tính minh bạch.

(iii) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo yêu cầu trách nhiệm giải trình vẫn còn hình thức, các điểm mờ về thẩm quyền, trách nhiệm, chức năng, nhiệm vụ và vẫn còn khoảng trống pháp luật về chế tài xử lý vi phạm.

(iv) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ chưa thực sự đáp ứng yêu cầu về sự tham gia của người dân, tổ chức vào quản trị quốc gia

(v) Pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu tính kịp thời, hiệu lực, hiệu quả còn có hạn chế.

3.2.3. Nguyên nhân của ưu điểm và hạn chế

3.2.3.1. Nguyên nhân của ưu điểm

Thứ nhất, Đảng và nhà nước đã có nhiều chủ trương, đường lối kịp thời trong chỉ đạo công tác xây dựng, thi hành pháp luật nói chung và pháp luật về Chính phủ đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại nói riêng. *Thứ hai*, pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ thực hiện và coi công tác xây dựng, thi hành pháp luật là nhiệm vụ trọng tâm cần đầu tư nguồn lực thực hiện. *Thứ ba*, Quyết liệt của Chính phủ trong chỉ đạo, điều hành công tác xây dựng pháp luật, tổ chức nhiều phiên họp chuyên đề về xây dựng pháp luật; nhiều văn bản chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ yêu cầu các Bộ trưởng, trưởng ngành phải trực tiếp chỉ đạo công tác xây dựng pháp luật. *Thứ tư*, tổ chức bộ máy của Chính phủ, Bộ, Cơ quan ngang bộ ngày càng được sắp xếp, kiện toàn; *Thứ năm*, điều kiện kinh tế - xã hội phát triển đã tạo điều kiện thuận lợi hơn cho các hoạt động xây dựng, triển khai thi hành pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ được kịp thời, hiệu quả...

3.2.3.2. Nguyên nhân của hạn chế

Thứ nhất, chưa làm rõ được nội hàm của quyền hành pháp nên vị trí, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ chưa được quy định rõ. Còn khoảng trống quy định về quan hệ phối hợp và cơ chế kiểm soát quyền lực giữa Chính phủ với cơ quan nhà nước khác trong bộ máy nhà nước... *Thứ hai*, nhận thức của xã hội và của những người quản lý về quản trị quốc gia hiện đại còn hạn chế. *Thứ ba*, đội ngũ cán bộ, công chức có chuyên môn hoạch định chính sách pháp luật tại các Bộ, ngành còn có những hạn chế nhất định. Một số cán bộ chưa đạt được khả năng phân tích, dự báo, xây dựng chính sách, kỹ năng soạn thảo văn bản quy phạm pháp luật. *Thứ tư*, nguồn kinh phí cho hoạt động xây dựng văn bản pháp luật, nhất là trong giai đoạn lập đề nghị còn chưa kịp thời, đầy đủ, thống nhất. *Thứ năm*, quá trình thực thi pháp luật còn hạn chế nhất định.

Tiểu kết chương 3

Chương 3 của luận án đã giải quyết được các nội dung cơ bản sau: (i) khái quát quá trình phát triển pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các giai đoạn qua 05 bản Hiến pháp được ban hành; (ii) trình bày, phân tích tình hình pháp luật và

đánh giá thực trạng pháp luật hiện hành về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thiện pháp luật đã được xác định trên cơ sở các luận cứ, luận chứng, biểu đồ, số liệu minh họa về các nội dung yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại thông qua các nhóm quy phạm quy định về vị trí, chức năng; nhiệm vụ và quyền hạn; cơ cấu tổ chức; phương thức hoạt động của chính phủ. Những kết quả của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng cơ bản các yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại. Tuy nhiên, bên cạnh kết quả đạt được, còn có những hạn chế về pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ. Luận án chỉ ra các nguyên nhân thành công và nguyên nhân hạn chế của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ so với các tiêu chí đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại. Đây là cơ sở lý luận, thực tiễn để xác định các quan điểm, đề xuất giải pháp góp phần tiếp tục hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam.

CHƯƠNG 4. QUAN ĐIỂM, GIẢI PHÁP TIẾP TỤC HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI Ở VIỆT NAM

4.1. QUAN ĐIỂM TIẾP TỤC HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI

4.1.1. Hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ phù hợp với quan điểm, chính sách của Đảng về xây dựng nhà nước pháp quyền và đổi mới quản trị quốc gia hiện đại

4.1.3. Hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ trên cơ sở kế thừa và phát triển pháp luật tổ chức và hoạt động của Chính phủ phù hợp với giai đoạn phát triển tới của đất nước

4.1.4. Hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ trên cơ sở tham khảo kinh nghiệm quốc tế

4.2. GIẢI PHÁP TIẾP TỤC HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CHÍNH PHỦ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI

4.2.1. Giải pháp nâng cao nhận thức về quản trị quốc gia hiện đại và vai trò của hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động Chính phủ

Một là, cần nhận thức rõ ràng, đầy đủ về quản trị quốc gia hiện đại và vai trò của Chính phủ trong thực hiện quyền hành pháp,

Hai là, các nhà lãnh đạo cấp cao, các cơ quan ban hành chính sách nhận thức rõ tầm quan trọng trong việc hoàn thiện pháp luật về tổ chức, hoạt động của Chính phủ

Ba là, nâng cao vai trò, trách nhiệm của các chủ thể tham gia hoạt động xây dựng, hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ.

4.2.2. Tiếp tục hoàn thiện nội dung pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại

Thứ nhất, sửa đổi, bổ sung quy định vị trí, chức năng của Chính phủ theo hướng mở rộng thẩm quyền của Chính phủ trong cơ cấu tổ chức quyền lực nhà nước

Thứ hai, phân định rõ chức năng hành pháp chính trị và hành chính công vụ trong tổ chức và hoạt động của Chính phủ để quy định rõ nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ, thành viên Chính phủ.

Thứ ba, hoàn thiện quy định về phân cấp, phân quyền theo hướng quy định rõ cơ chế, phương thức cụ thể thực hiện và chế tài xử lý khi vi phạm pháp luật.

Thứ tư, hoàn thiện quy định về cơ cấu tổ chức của Chính phủ.

Thứ năm, đổi mới phương thức hoạt động của Chính phủ.

4.2.3. Tăng cường tính công khai, minh bạch và sự tham gia đóng góp ý kiến của nhân dân cũng như đối tượng chịu sự tác động của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ.

Một là, cơ chế tham vấn để hiệu quả hơn, trong quá trình xây dựng và hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ phải có sự tham gia của các chủ thể liên quan;

Hai là, cần đổi mới cách thức và phương pháp huy động sự tham gia của nhân dân vào quá trình xây dựng chính sách pháp luật.

4.2.4. Đổi mới quy trình xây dựng và hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ

Một là, tăng cường tính công khai, minh bạch trong hoạt động xây dựng và ban hành văn bản quy phạm pháp luật;

Hai là, quy định việc tham gia góp ý kiến xây dựng văn bản quy phạm pháp luật của các cơ quan, ban ngành có liên quan và đặc biệt là các chủ thể là đối tượng áp dụng và các đối tượng ảnh hưởng;

Ba là, cần tăng cường xây dựng trong các đạo luật có nội dung cụ thể, hiệu lực trực tiếp để khắc phục tình trạng luật thiếu tính ổn định, chậm ban hành văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành;

Bốn là, tăng cường kiểm tra, giám sát, xử lý văn bản quy phạm pháp luật trái pháp luật;

Năm là, hạn chế dần tình trạng ủy quyền lập pháp, tạo tư duy và thói quen áp dụng trực tiếp Hiến pháp và luật, hạn chế việc ban hành các văn bản quy định chi tiết thi hành.

4.2.5. Nâng cao chất lượng công tác thẩm định và thẩm tra việc xây dựng, ban hành pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ

Một là, cần phải có kế hoạch cụ thể ngay từ khi dự thảo văn bản quy phạm pháp luật. Cơ quan, cá nhân nào chịu trách nhiệm chính về soạn thảo, các cơ quan nào phối hợp soạn thảo; lý do soạn thảo hoặc bổ sung, sửa đổi đến khi pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ được thông qua và đưa vào thực hiện... nhằm bảo đảm pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ được tiến hành theo đúng qui trình và đảm bảo chất lượng và tính khả thi;

Hai là, tăng cường kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lợi ích nhóm trong xây dựng và hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ.

4.2.6. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trực tiếp xây dựng và hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ

Một là, cần khảo sát, điều tra, đánh giá một cách khách quan thực trạng chất lượng đội ngũ này về tiêu chuẩn, điều kiện; trình độ chuyên môn, nghiệp vụ; độ tuổi, thâm niên công tác.

Trên cơ sở khảo sát, cần nâng cao trách nhiệm của các Bộ, ngành trong việc đào tạo bồi dưỡng, bố trí nhân lực trực tiếp xây dựng pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ, bảo đảm đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng.

Hai là, làm tốt công tác đào tạo, bồi dưỡng để đảm bảo nguồn nhân lực trực tiếp tham gia xây dựng pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ.

Ba là, hiện đại hóa phương thức, phương tiện xây dựng pháp luật, chú trọng khai thác cơ sở dữ liệu số và tổ chức thực hiện pháp luật.

Bốn là, phát triển lĩnh vực nghiên cứu và đào tạo khoa học pháp lý, chú trọng đến chất lượng, quản lý đánh giá chặt chẽ, chính xác kết quả đầu ra.

Năm là, đầu tư hiệu quả nguồn lực, cơ chế phân bổ hợp lý, đúng đắn, sử dụng hiệu quả cho xây dựng hoàn thiện pháp luật ở tất cả các khâu trong quy trình hoạch định, ban hành, tuyên truyền, thực thi pháp luật.

Sáu là, đặc biệt chú trọng đến công tác xây dựng, đào tạo cán bộ, đặc biệt là những cán bộ, công chức trẻ, có năng lực, đạo đức, sự hiểu biết về pháp luật, quản trị quốc gia hiện đại, khoa học công nghệ và trách nhiệm công vụ.

4.2.7. Đảm bảo về nguồn lực, điều kiện vật chất

Một là, đầu tư, nâng cao năng lực công nghệ thông tin, thực hiện đơn giản hóa thủ tục hành chính thúc đẩy công khai, minh bạch hoạt động của Chính phủ.

Hai là, tin học hóa, minh bạch trong thực hiện công vụ của chủ thể quản trị sẽ giúp người dân và doanh nghiệp hiểu rõ quy trình giải quyết công việc với cơ quan nhà nước, quyền và nghĩa vụ của mình, hạn chế cơ chế xin - cho, tình trạng độc quyền về thông tin.

Tiểu kết chương 4

Chương 4 của luận án đã nêu quan điểm và giải pháp hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại. Các quan điểm định hướng cho việc hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ cụ thể là: (i) Hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ phù hợp với quan điểm, chính sách, chủ trương của Đảng, Nhà nước về nhà nước pháp quyền và đổi mới quản trị quốc gia hiện đại; (ii) bảo đảm tính hợp hiến, hợp pháp, tính đồng bộ, thống nhất của hệ thống pháp luật; (iii) kế thừa và phát triển pháp luật về tổ chức và hoạt động phù hợp với điều kiện của giai đoạn hiện nay; (iv) tham khảo kinh nghiệm quốc tế phù hợp với Việt

nam. Tác giả của luận án đề xuất 07 giải pháp nhằm tiếp tục hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động Chính phủ. Những giải pháp đó góp phần nâng cao nhận thức của nhiều chủ thể có thẩm quyền cũng như người dân về quản trị quốc gia hiện đại và trách nhiệm giải trình của Chính phủ. Đồng thời, giải pháp của luận án hướng tới hoàn thiện các quy định pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ; tăng cường trách nhiệm giải trình, sự tham gia đóng góp ý kiến của nhân dân; nâng cao chất lượng nguồn nhân lực cũng như chất lượng hoạt động thẩm định và thẩm tra việc xây dựng, ban hành pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ.

KẾT LUẬN

1. Xuất phát từ tính cấp thiết xây dựng Chính phủ mạnh trong bối cảnh hiện nay thì nhiệm vụ quan trọng hàng đầu là phải tiếp tục hoàn thiện pháp luật để tạo hành lang pháp lý cho tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại là yêu cầu tất yếu khách quan trong xã hội hiện đại. Theo từng giai đoạn phát triển của đất nước, pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đã ngày càng được hoàn thiện và sẽ vẫn tiếp tục được hoàn thiện. Trên cơ sở khảo cứu một số công trình của các tác giả đi trước có liên quan đến đề tài nghiên cứu, luận án đã tìm kiếm những giá trị có thể kế thừa để thực hiện mục đích nghiên cứu của luận án là đề xuất các giải pháp nhằm tiếp tục hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam hiện nay.

3. Về mặt lý luận, luận án đã tập trung giải quyết một cách hệ thống, sâu sắc và làm rõ được các vấn đề cụ thể sau: (i) nội dung của pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ trên các phương diện về vị trí, chức năng; nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức và phương thức hoạt động; (ii) Làm rõ nội hàm khái niệm quản trị quốc gia hiện đại, nguyên tắc của quản trị quốc gia hiện đại và phân tích vai trò của Chính phủ trong quản trị quốc gia hiện đại; (iii) Xây dựng khái niệm hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ cũng như các tiêu chí hoàn thiện như tính pháp quyền, minh bạch, trách nhiệm giải trình, sự tham gia của nhân dân, kịp thời, hiệu lực, hiệu quả; phân tích các yếu tố tác động đến hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại.

4. Về mặt thực tiễn, luận án đánh giá thực trạng hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ bằng việc chỉ ra những ưu điểm cũng như những hạn chế và nguyên nhân của hạn chế.

5. Trên cơ sở phân tích lý luận và đánh giá thực trạng, luận án đã nêu 04 quan điểm hoàn thiện pháp luật, nhấn mạnh quan điểm phù hợp với quan điểm của Đảng về Nhà nước pháp quyền và đổi mới quản trị quốc gia hiện đại. Luận án đề xuất 07 nhóm giải pháp hoàn thiện pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo các yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại. Các giải pháp này phải được thực hiện đồng thời mới có thể đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại và xây dựng Chính phủ kiên tạo, phát triển trong tình hình mới./.

DANH MỤC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1. Nguyen Thi Thuc (2021). “State governance of business charitable activities – Some theoretical and practical issues in Vietnam today”. *Journal of Law and Political Sciences, Scientific and Academy journal*. Print ISSN 2222-7288, Online ISSN 2518-5551, Quality Impact Value 1,731. Volume 32 Year Eleventh Nov., 2021 – Special edition, pp. 185-215.
2. Nguyễn Thị Thục (2021), Quản trị tốt trong hoạch định chính sách công, *Tạp chí Quản lý nhà nước*, số 4/2021, tr. 28-32.
3. Nguyễn Thị Thục (2021), Vấn đề cải cách hành chính và minh bạch hoá thủ tục hành chính ở Việt Nam hiện nay, *Tạp chí Tổ chức Nhà nước*, ISSN 2588-137X, số 7/2021, tr. 21-24.
4. Nguyen Thi Thuc (2022), “Building e-government toward digital government in Viet Nam now”, *Proceedings of the international workshop “Public governance of digital transformation- digital governance policy: international experience and implications for digital governance in Viet Nam”*, OECD Korea Policy Center and National Academy of Public Administration, Ha Noi, pp. 837-847.
5. Nguyen Thi Thuc (2022), “Improving governance in digital transformation in Vietnam today”, *Proceedings of International conference: “Governance in digital transformation”*, National Political Publishing House, ISBN 978-604-57-7650-6, Ha Noi, pp. 664-675.
6. Nguyen Thi Thuc (2023), “Laws and mechanisms for exercising the rights of persons with disabilities toward modern national governance in Viet Nam today”, *The International Conference Proceedings “Ensuring the rights of persons with disabilities in the sustainable development of Viet Nam and other countries of the world*, UNPRPD and Binh Duong University and UNPD, Ha Noi, pp. 100-111.
7. Nguyễn Thị Thục (2023), “Bàn về cải cách thủ tục hành chính- từ góc độ tiếp cận của quản trị quốc gia hiện đại”. *Tạp chí Quản lý Nhà nước*, số 333 (10/2023), tr. 37- 41.
8. Nguyễn Thị Thục (2024), “Hoàn thiện pháp luật về phân cấp, phân quyền giữa Chính phủ và chính quyền địa phương đáp ứng yêu cầu của quản trị quốc gia hiện đại”. *Tạp chí Nghiên cứu lập pháp*, số 17(496) Kỳ 1- Tháng 9/2024), tr 41- 48.